

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Změna trestního řádu ?

V rámci zkvalitnění boje z organizovaným zločinem a podala sociální demokracie prostřednictvím svých poslanců návrh na změnu zákona č. č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Navrhovaná změna vychází ze základní myšlenky, že neúčinnější způsob boje z organizovaným zločinem je zevnitř, tzn. za přispění osob, které se na trestné činnosti sami podílejí (neuvažujeme zde o policistech, kteří pronikli do organizovaných skupin, to je zcela něco jiného). Aby bylo možné tuto myšlenku realizovat, je třeba mít i možnost potenciálním obviněným něco nabídnout, aby tito „udali své komplice, či jiné osoby, dopouštějící se trestné činnosti“.

Obecně sama myšlenka odměny za udavačství nevypadá nejlépe, zvláště zvolíme-li uvedený pejorativní výraz, je to ale realita. Realita, která má svým způsobem v trestním řádu odraz již nyní, a sice v trestním zákoně v polehčujících okolnostech. Stejně tak tuto cestu nastoupily i jiné státy a samu motivaci osob, dopouštějících se trestné činnosti asi tak nebude možné zcela zavrhnout. Je zde ovšem riziko jakéhosi „kupčení s trestností“. Důvodová zpráva uvádí, že navrhovaná novela je důsledkem skutečnosti, že pachatelé trestných činů, kteří by i rádi uvedli pro orgány činné v trestním řízení podstatné skutečnosti, nemají dostatečnou motivaci. Sama jakási „dohoda“ s policejními orgány totiž v praxi nic neznamená a je zcela na soudu, zda a v jakém rozsahu k takovéto spolupráci obviněného s orgány činnými v trestním řízení přihlédne, či nepřihlédne.

Novela tedy navrhuje zavést do trestního řádu jako zcela nové instituty podmíněné přerušení trestního stíhání (trestní stíhání obviněného může státní zástupce v přípravném řízení přerušit *„jestliže to považuje za potřebné k objasnění zvláště závažného trestného činu a obviněný*

a) oznámí státnímu zástupci skutečnosti, které jsou způsobily významně přispět k objasnění zvláště závažného trestného činu, spáchaného členy organizované skupiny nebo ve prospěch zločinného spolčení nebo pomohou zabránit pokusu nebo dokonání takového trestného činu, a zaváže se podat úplnou a pravdivou výpověď o těchto skutečnostech,

b) dozná se k činu, pro který je stíhán, přičemž nejsou důvodné pochybnosti o tom, že jeho doznání bylo učiněno svobodně, vážně a určitě, a

c) zaváže se vydat prospěch, který získal spácháním trestného činu uvedeného v doznání podle písmene b) a nahradit škodu nebo jinak odčinit újmu, která byla tímto trestným činem způsobena, nebo s poškozeným o náhradě této škody nebo odčinění této újmy uzavře dohodu, anebo učiní jiná opatření k náhradě takové škody nebo odčinění takové újmy, a

d) prohlásí, že souhlasí s podmíněným přerušением trestního stíhání“- navrhované ustanovení je vložený § 306b, výše uvedený text je pak jeho prvním odstavcem) a zastavení trestního stíhání (o zastavení trestního stíhání rozhodne státní zástupce - zde se jedná o důsledek přerušení trestního stíhání, jak bylo uvedeno výše - v případě navrhovaného § 306c, „ (1) Jestliže obviněný, u něhož bylo podmíněně přerušeno trestní stíhání § 306b,

a) učinil v řízení před soudem úplnou a pravdivou výpověď, ke které se zavázal, a tato výpověď významným způsobem přispěla k objasnění trestného činu uvedeného v § 306b odst. 1 písm. a),

b) splnil uloženou povinnost vydat získaný prospěch a nahradit škodu nebo jinak odčinit újmu způsobenou trestným činem a

c) v době od doznání podle § 306b odst. 1 písm. b) se nedopustil úmyslného trestného činu, rozhodne státní zástupce, který trestní stíhání podmíněně přerušil, o zastavení trestního stíhání; jinak rozhodne o pokračování v trestním stíhání.

(2) Rozhodnout o zastavení trestního stíhání lze až po pravomocném ukončení trestního stíhání zvláště závažného trestného činu, k jehož objasnění se obviněný zavázal, nikoli však dříve než uplynula lhůta k dovolání, nebo bylo o takovém podaném opravném prostředku rozhodnuto.“). Proti rozhodnutí o přerušení trestního stíhání i o zastavení trestního stíhání by pak byla přípustná stížnost poškozeného i obviněného.

Návrh novely obsahuje i institut spolupracujícího obviněného, kdy při splnění podmínek, za kterých by se obviněný stal spolupracujícím obviněným, by soud o takovémto obviněném rozhodující, mohl tomuto uložit trest odnětí svobody pod dolní hranici zákonné trestní sazby.

Zhodnocení navrhované novely nebude zcela jednoznačné, nicméně motivy obviněných a jejich následné jednání mohou být různé. K tomu lze odkázat na jinou navrhovanou novelu zákona, a sice na novelu zákona č. [137/2001 Sb.](#), o zvláštní ochraně svědka, předloženou vládou. Tento návrh novely rozšiřuje oprávnění policie ve vztahu k chráněné osobě „získávat poznatky utajovaným způsobem pomocí technických nebo jiných prostředků; přitom je (policie) oprávněna pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy a požadovat po osobě vykonávající telekomunikační činnost údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu chráněnou osobou, které jsou předmětem telekomunikačního tajemství nebo na něž se vztahuje ochrana osobních a zprostředkovaných dat.“. Důvodem tohoto návrhu je totiž přístup některých chráněných osob, statisticky zhodnocený po dvou letech účinnosti zákona. Podle důvodové zprávy totiž „Praxe bohužel prokázala, že u nejméně 90% případů došlo k porušení těchto povinností, a to i opakovaně. Některá porušení přitom měla takový ráz, že k napravení nežádoucího stavu vyžadovala značné nasazení, nebo byla tak zásadního charakteru, že bylo nutné ochranu ukončit. K porušení povinností docházelo jak úmyslně (ve snaze chráněných osob zlehčovat realizaci bezpečnostních opatření či získávat osobní výhody), tak z jejich nedbalého přístupu k zajišťování jejich bezpečnosti. Opakovaně se objevil i problém, kdy chráněné osoby informovaly o smyšlených útocih nebo kontaktu s rizikovými osobami, aby dosáhly přestěhování do jiné oblasti nebo jiných výhod. Nemožností tyto informace účinně prověřit a vyhodnotit je dosažení účelu poskytování ochrany rovněž ztíženo a náklady na její poskytování jsou naopak výrazně zvýšeny.“

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)